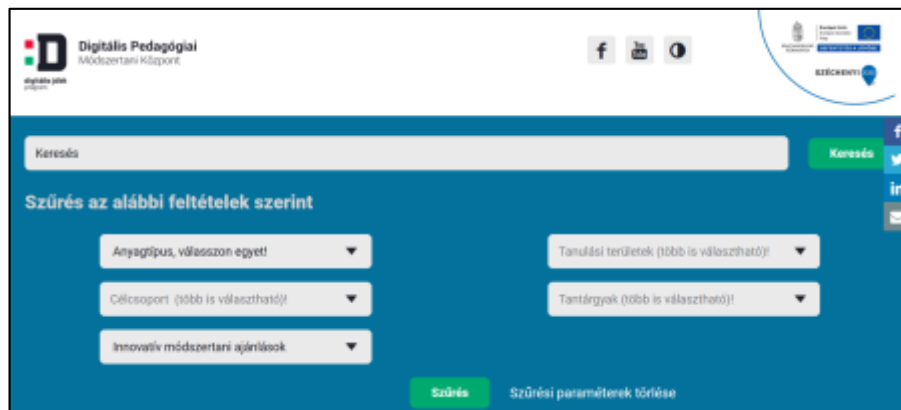

Nagy-Varga Zsolt

A Digitális Pedagógiai Módszertani Központ segédletei

A 2020 márciusától júniusáig, majd a 2020 novemberétől 2021 májusáig tartó tantermen kívüli digitális munkarend komoly feladat elé állította a pedagógusokat. A tantermi közegben jól működő, motiváló feladatok egy részét kellett az online tér adta lehetőségekre adaptálni, tananyagokat, segédleteket készíteni a digitális platformokra. A Digitális Pedagógiai Módszertani Központ internetes anyagai, csomagjai éppen a pedagógusok munkájának a megkönnyítésére születtek, saját megfogalmazásuk szerint: „Tudásbázisunk a digitális pedagógiai folyamatok módszertani támogatása érdekében jött létre” (1).

1. kép

A Digitális Pedagógiai Módszertani Központ honlapja

A tananyagok az oldalon érhetők el, ahol gyors és egyszerű keresési feltételekkel lehet a tantárgyakhoz kapcsolódó segédanyagokra, feladatleírásokra és módszertani ajánlásokra bukkanni. A keresési beállítások között tanulási területek, tantárgyak és életkori csoportok (évfolyamok) szerinti keresésre is lehetőség nyílik. Ezt tovább lehet árnyalni az anyagtípus megadásával: *előadás, eszökbemutatás, jó gyakorlat, komplex módszertani csomag, módszertani ötlet, oktatóvideó, óra-, foglalkozásterv, projektterv, tematikus terv* (noha az egyes anyagok között nincs élesen meghúzható határ). Valamint külön keresőben van lehetőség az innovatív módszertani ajánlások megadására: *algoritmizálás, kódolás, programozás, alkotóműhely, diagnosztikus értékelés, digitális történetmesélés, disputamódszer, fordított osztályterem, formatív értékelés, forrásközpontú tanulás, játékosítás (gamification), kollaboráció, MTMI (matematikai, természettudományi, műszaki, informatikai területek), oktatási projekt*. Lehetőség van a keresett kifejezés beírására (például alakzatok), ebben az esetben is megkapjuk az adatbázisban szereplő anyagokat.

Az egyes keresések után megtekintett anyagok egységes szerkezetben jelennek meg az olvasó számára. A tananyag, segédanyag rövid leírását egy részletesebb ismertető követi, kiemeli, hogy milyen

pedagógiai nehézségek, problémák megoldásában segíthet az adott anyag, ismerteti a várható eredményeket, a technikai feltételeket és a humánerőforrás-igényt, valamint tapasztalatokat is megfogalmaz, és támogató szolgáltatásokat, továbbvezető linkeket is tartalmaz. A megtekintett anyagokhoz több esetben letölthető dokumentumok, diasorok is kapcsolódnak, így a pedagógusok a megvalósításhoz szükséges feladatlapokat, segédleteket is le tudják tölteni szerkeszthető formában.

Az *előadások* között találhatunk projektekhez, digitális témahéhez kapcsolódó ötleteket (például Gárdonyi Géza: *Egri csillagok*, Arany János-életmű, utópia/disztópia megalkotása) – hangsúlyozva, hogy a konkrét mű, művek, szerzői életutak, pályaképek feldolgozásához megfogalmazott javaslatok adaptálhatók más témakörökre is. Az *előadások* komplex módon mutatnak be ténylegesen megvalósított projekteket a tervezési fázistól kezdődően egészen az értékelés fázisáig. Az *előadások* és *eszközbemutatók* (például eBook készítése) 30–50 perc időtartamúak, és egyaránt segítik az alsó tagozaton, a felső tagozaton és a középiskolában tanító kollégák munkáját is.

A *jó gyakorlatok* címszó alatt egy-egy témakör, rövidebb anyagrész feldolgozását segítő ötletet lehet találni (például görögmitológia-projekt, a *Nyugat* első nemzedéke, online *Bánk bán* újság, a hagyományos és digitális portfólió irodalomórai alkalmazása stb.). A felület nagy erénye, hogy további linkekkel segíti a tájékozódást, egy-egy segédanyag részletesebb megismerését. A szövegértés fejlesztésére komplex módszertani csomag áll a pedagógusok rendelkezésére.

A *jó gyakorlatok* és a *módszertani ötletek* között is hangsúlyt kap a tantárgyi kapcsolatok megteremtése (például a hiteles információk elkülönítése a téves információktól, tudatos médiafogyasztás, internethasználat, játékfüggőség, színház és irodalom stb.). A foglalkozástervek és az összegyűjtött hivatkozások lehetőséget adnak nemcsak magyarórák, hanem osztályfőnöki órák tervezésére is (esetleg mozgókép- és médiaismeret-órával vagy drámaórával összekapcsolva).

Oktatóvideó címen található múzeumpedagógiai segédanyag a Szépművészeti Múzeum és a Magyar Nemzeti Galéria kincseihez. A járványhelyzet igencsak megnehezítette a színház- és múzeumlátogatást, és ezt sok színház és múzeum digitális foglalkozásokkal, programokkal, online elérhető segédletekkel igyekezett pótolni. A videó a két múzeum anyagainak online tanítási lehetőségeit mutatja be.

A segédletek között konkrét óra- és foglalkozástervezeteket is lehet találni. A szóképek és alakzatok (felső tagozat), valamint Örkény István és a groteszk látásmód (középiskola) feldolgozása mellett a kulturális sokféleséget bemutató, érzékenyítést és elfogadást célzó foglalkozást is találunk a cigányság kultúrájához kapcsolódóan (alsó tagozat). Erre az anyagra is érvényes, hogy nem csupán magyarórai felhasználásra alkalmas, hanem osztályfőnöki vagy drámaórai beszélgetések, játékok kiindulásául is szolgálhat.

A honlapon a *projektervek* címszó alatt számos ötletet lehet meríteni alsó tagozatos, felső tagozatos és középiskolás projektekhez is. Az alsó tagozatosoknak ajánlott anyagok segítségével többek között a Márton-napi hagyományok, az egészséges életmód és táplálkozás, a népművészet és a népmesék, valamint Berg Judit *Rumini* című regényén keresztül a kalandok, a hősök világába tekinthetnek be

a diákok. A magyar nyelvi tantárgy fontos része a sajtóműfajok megismertetése, amelyhez egy több héten átívelő, felső tagozatosoknak ajánlott „suliújság”-projekt tervét lehet megtalálni, amely (a többi projekthez hasonlóan) a tantárgyi kapcsolatok erősítését is segíti. Több életkori csoportot is megszólíthat a Mátyás király korát feldolgozó projekt (életmód, kultúra, Mátyás-történetek stb.), de hasonlóan izgalmas a „Miért van szükség hősökre?” kérdést körbejáró projekthét tervezete is (kapcsolódás a *János vitéz*hez vagy napjaink népszerű filmhőseihez). A középiskolások társadalmi szerepekkel, konfliktusokkal ismerkedhetnek meg egy több Shakespeare-művet feldolgozó projekt keretében, vagy országokhoz, városokhoz kötődő művészek művein és életútján keresztül járhatják körbe azt a központi kérdést, „Hogyan ismerhető meg a világ?”. A középiskolások a Római Birodalomban is tehetnek egy utazást: megismerkedhetnek a 3. századi birodalom mindennapjaival, kultúrájával, történelmével számos irodalmi szemelvény segítségével.

A pedagógusok tematikus terveket is találhatnak a honlapon, amelyek nagymértékben segíthetik a tervezési munkát. Változatos módszerek és munkaformák, játékos elemek, digitális felületek alkalmazása, az ellenőrzésre-értékelésre tett javaslatok jellemzik ezeket a terveket. A pedagógusok segítséget találhatnak többek között a *Harry Potter*-regényeknek, a mítoszok, mitológia témakörének, az *Iliásznak*, az *Antigonének*, a *Hamletnek*, a *Bánk bán*nak, Ady Endre költészetének, Tóth Árpád költészetének a feldolgozásához, de megtalálható egy tematikus terv a stílusrétegek tanításához is.

A Digitális Pedagógiai Módszertani Központ honlapján számos segédanyag található, amelyek sikerrel használhatók a pedagógiai gyakorlatban. Természetesen sok olyan témakör van, amelyhez nincs tananyag, foglalkozásterv, ám a látott anyagok mindegyike alkalmas arra, hogy átalakítva más témaköröknél is felhasználhatók legyenek. A segédletek között egyaránt találhatók jó ötletek, amelyek elindíthatják a pedagógust az ötlet megvalósításának útján, fellelhető egy-egy jól működő és adaptálható feladat leírása, de teljes, részleteiben kidolgozott óravázlatokat, tematikus terveket és projektterveket is találhat az olvasó. Az anyagok a 21. századi kompetenciákhoz igazodva, a diákok együttműködésére, digitális kompetenciájuk fejlesztésére, a tantárgyköziségre építve készültek el, és nyújtanak segítséget a tanárok számára.

(1) A Digitális Pedagógiai Módszertani Központ honlapja. <https://tudasbazis.dpmk.hu/> (2021. április 16.)

Az írás szerzőjéről

Nagy-Varga Zsolt

magyar-történelem szakos gimnáziumi vezetőtanár
ELTE Apáczai Csere János Gyakorló Gimnázium és Kollégium, Budapest

egyetemi óraadó oktató
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar, Budapest

nagy.varga.zsolt[kukac]gmail.com